სახალხო გაზეთი

№ 366 კვირა, 31 ივლისი, 1911 წ. წელიწადი მეორე. № 366

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 20 კაპ., ბოლოსკანელზე—10 კაპ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი 20 კაპ., ბოლოსკანელ—10 კაპ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო ჯერ ხაღამდს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „ხორაპან“-ში, მადათოვის კუნძულზე და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და ე. მეტლ და ამხ—ების განცხადებათა ცენტრალურ კანტორამ მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მორსკაია 11, ვარშავაში—ძარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირეის მოედანი.

ზელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „სახალხო გაზეთის“ რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3—მდე. საღამოობით 5-დან 7-მდე.

ზელ მოუწერელი წერილები არ დაბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და ეკორესპონდენციები ხულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქციის ადრესი: სახალხის ქ., დ. ზ. ხარაჯიშვილის სახლი, მისავალი ეზოდან.

ფოსტის ადრესი: წერილებისთვის და ფულისთვის Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газета“ п. ящ. 190.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური.

დამატებანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

მოგვაგონებთ ჩვენს ხელის-მომწერთ რომ ყოველ თვის აქედანვე გაზეთის გზავნა ეხებოდათ ყველას ვისაც ბევრი ფული არა აქვს შეტანილი.

დ. ყვირილაში

„ხორაპანის“ სტამბასა და წიგნის მაღაზიაში მიიღება ზელის მოწერა

„სახალხო გაზეთზე“

აქვე მიიღება ყოველგვარი განცხადება ამ გაზეთში დასაბეჭდად.

„სახალხო გაზეთი“-ს ზელის მომწერთა საყურადღებოთ:

მოვაგონებთ ჩვენ ზელის მომწერთ, რომ ყოველ თვის დამდეგიდან, ვისაც ზვედრი ფული იმ დროისთვის არა აქვთ წარმოდგენილი—გაზეთი აღარ გაეგზავნებათ.

გაზეთის ფასი დამატებიანათ ტფილისში და მის გარეთ აღნიშნულია პირველ სტრიქონზე და საზღვარ გარეთისა—მეორე სტრიქონზე:

წლ.	11 თვ.	10 თვ.	9 თვ.	8 თვ.	7 თვ.	6 თვ.	5 თვ.	4 თვ.	3 თვ.	2 თვ.	1 თვ.
8. 50.	8. —	7. 50.	6. 90.	6. 20.	5. 50.	4. 80.	4. —	3. 20.	2. 40.	1. 60.	— 80.
12. 3.	11. —	10. —	9. —	8. —	7. —	6. —	5. —	4. 50.	3. 50.	2. 50.	1. 25.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური

დამატებიანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპეიკი.

ადრესის გამოსაცვლელი ფასი 40 კაპ.

წლიურ ზელის მომწერს გაზეთის ფასი შეუძლიან ვადაიხადოს ნაწილ-ნაწილადაც: ზელის მოწერის დროს 3 მან., 1 მარტისთვის 2 მან. 1 მაისისთვის 2 მან. და 1 ივლისისთვის 1 მან. 50

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ ყოველ თვის პირველ რიცხვიდან და არა ნაკლებ ერთი თვისა.

---

29 ივლისს ხანგრძლივ ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ქსილოგრაფი

გრიგოლ პავლეს ძე ტატიშვილი,

რასაც გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ

ცოლის და ბარბარე დიმიტრის ასული და ქვისლი მიხეილ იდეის ძე შურგაია-ძეები. (1—1422—1)

შეუდგე მიხადორს დიმიტრის ასული და შვილები იოსებ და შალვა, გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და მეგობართ საყვარელ ქმრისა და მამის, ქსილოგრაფის

გრიგოლ პავლეს ძე ტატიშვილის

გარდაცვალებას.

პანაშვიდი ყოველ-დღე საღამოს 7 საათზე, საკუთარ ბინაზე: იზმაილოვის შესახვევი № 6 ბინა 9. გამოსვენება სამშაბათს დილის 9 საათზე ქვაშვეთის ეკლესიაში. (2—1422—1)

გულდამწვარი დები: მარიამ აჯიაშვილისა, ნინო ქოზორაძისა, ეკატერინე კობალაძისა და სიძე შიო ქოზორაძე, აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, პირველნი—დაუვიწყარ ძმის და მეორე—ძვირფასს ცოლის ძმის

გრიგოლ პავლეს ძე ტატიშვილის

გარდაცვალებას. (1—1422—1)

სალომე ზურაბის ასული, იოსებ, გაბრიელ, ეკრემია და გრიგოლ დიმიტრის ძენი **გულისშვილები** მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, უძვირფასესი სიძის

გრიგოლ პავლეს ძე ტატიშვილის

გარდაცვალებას. (1—1422—1)

ტელეფ. 795. **ახალი კლუბი** ტელეფ. 795.

(თ. აზნაურობის საზაფხულო ბაღი და თეატრი).

სამშაბათს, 2 აგვისტოს, 1911 წ.

ჩვეულებრივი სა. ჯანხო საღამო

საზაფხულო თეატრში წარმოდგენილ იქნება

(1) ფალიერულად, ერთ-მოქმედებიანი ფარხი-ოპერეტა „კ უ ბ ვ ი რ ო ზ ა კ ი ნ ი“,

(2) რუსულად, ერთ-მოქმედებიანი ვოდევილი „მ ი ც ვ ა ლ ე ბ უ ლ ი ს დ ღ ე“.

წარმოდგენის შემდეგ ლ ო ტ ო. დასაწყისი საღამოს 9 საათზე.

ხუმრები გადიწდიან: კაცი 1 მ., ქალი 50 კ., სტუდ. 25 კ. თეატრში შეხასვლელი ფასი 10—50 კ.-მდე.

ა ნ ო ნ ს ი: ოთხშაბათს, 3 აგვისტოს, ი ა ფ - ფ ა ს ი ა ნ ი ლოტო. ხუთშაბათს, 4 აგვისტოს, საღამო ბავშვთათვის, ბინგოატოგრაფით. (2—1394—1)

ქუთაისის ქართული გიმნაზია

აცხადებს, რომ მამავალ სასწავლო წლისათვის თავისუფალი ვაკანსიები იქნება **მხოლოდ პირველსა** და **მეორე განყოფილებაში**, თითოეულში 40 ადგილი; მათთვის მისაღები გამოცდა დანიშნულია 27 აგვისტოსათვის. **ხელახალი ეგზამენები** დაიწყება 25 აგვისტოს. (3—1388—3)

ვინც ბარბარე ხუცაიძის ავადმყოფობის დროს დახმარება აღმოგვიჩინა და მის გარდაცვალების გამო ჩვენი უზომო მწუხარება გაიზიარა პირადის დასწრებით, წერილით თუ დეპეშით და მით გვანუგეშა,—ყველა მათ ჩვენს უგულითადესს მადლობას უძღვნით.

ივანე, ანდრია და კოტე ქრისტესიის ძენი ხუცაიძენი, დედით და ანნა ნახუტრიშვილები.

(1—747—1)

ვ ა ს ფ ა ვ ლ ი

ქართულ სიმღერა-გალობას

გუნდისთვის

მიდგება 1 მარტიმობისთვიდან 15 ენკენისთვემდის აგვადის მოედანი № 11, სახლი ჩემოდასთვისა, სამშაბათობით და ხუთშაბათობით 4—6 საათამდის.

(10—1424—1)

ექიმი ვ. მუსხელიშვილი სამშაბათიდან, 21 ივნისიდან, ქალაქ გარეთ წავიდა და ამის გამო ავადმყოფებს ხელოვნებრამდე არ მიიღებს.

ექიმი ე. ვ ა შ ა კ ი ძ ე იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს. დილით 8—9 ს., საღამოთი 5—7 ს. ბაქოს ქუჩა N 12 (1—1103

ეტერგურგელი რუსული ცირკი

ძ.ნ ე. ბ. ჩუაკოვის ამხანაგობა

მიხეილის ქუჩა, მუშტაიდის მახლობლად, კვირას. 31 ივლისს

დანიშნულია

ცირკის გასვლა

პირველი დიდებული საზეიმო წარმოდგენა მთელის დასისა და

თვალთმაძც ე. ნ. ხლოგინის მონაწილეობით

წარმოდგენის შემდეგ იქნება

ელექტრო-ბიოგრაფი

წარმოდგენის დასაწყისი საღ. 8 ნახ. საათზე.

დაწვრილებით პროგრამებსა და აფიშებში.

ანონსი: შემდეგი წარმოდგენა ორშაბ. 1 აგვისტოს. ახალ არტისტების დებიუტი ყოველ დღეს. (1—1424—1)

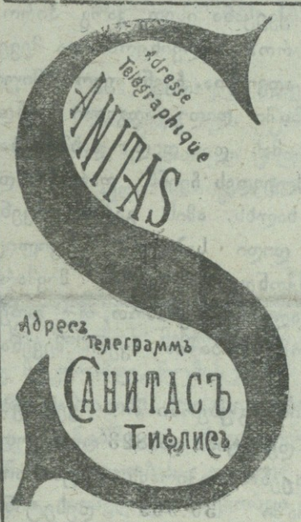

Кавказское Товарищество торговли аптекарскими товарами

Тифлисъ, Баку, Батумъ.

ნამდვილი გაფენილი შვრიის ფქვილი

„მამმუტი“,

რომელსაც კუჭი თოხლო კვერცხზე და თხის რძეზე ადვილად ინელებს; მომნელებელ ორგანოთა მუშაობას აჯანსაღებს; ჩინებულად ჰრგებს, მთლად მოშლილ ორგანიზმსაც ამაგრებს. (1—1425—1)

გამოვიდა და იყიდება

ა. ჯოლრჯაძის თხზ. მე-2 წ.

„ჩვენი საზოგადოებრივობა“

ფასი ოთხი აბაზი (ავტორის სურათით და წინასიტყვაობით).

იყიდება ავრედვე ამავე ავტორის თხზ. 1-ლი წ.

„ეროვნულ პროგლემის გარშემო“

ფასი 75 კაპ. (10—3)

ამ მოკლე ხანში დაიბეჭდება და ცალკე წიგნად გამოვა

ბ. ახოსპირელის

დრამატიული ბოემა

ოვენეგა და სიყვარული

გამოცემა **მიხაკო ლალიძისა.** (10—1403—8).

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ზაფართოებულია და სტაციონალური განყოფილება

მოწყობილია 50 საწოლით.

განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.

ქსენიევის ქუჩა, საკუთარი სახლები № 7, ვეტცელის“ სასტუმროსთან.

ტელეფონი № 509.

სტაციონარულ ავადმყოფთა მიღება ყოველ თვის შეიძლება დღე და ღამეც. ბალმბულატორიულ ავადმყოფებს მიიღებენ სპეციალისტი ექიმები:

გედევანიშვილი მ. ა. ნერვ. და ელექ., ორშ., და პარ. 10½—11 ს.

დიკოლაევი რ. ხ.—შინაგ. და ნერვგბ. ყოველ დღე 1—2 ს.

ბალალაშვილი გ. გ. შინ., სამშ. და შაბ. 10—12 ს.

ქიქოძე ტ. ხ. შინაგანი. ორშაბათობით და ოთხშაბ. 9—10 ს.

მანსვეტოვი ვ. მ. შინ., ორშ., ოთხშ., პარასკ. 2—3 ს.

მუხელიშვილი ვ. ხ.—თვალისა, ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½ საათ., **დროებით წასულია.**

მზარეულოვი მ. ი.—ყანისა და ვენერ. ყოველ დღე, კვირის გარდა, 1—1½ ს.

მელიქიშვილი. ნ. ს. ქირურ. და დამაკ. ყოველ დღე 10—12 ს.

მიქელაძე შ. ა.—შინაგან და ბავშვ. ყოველ-დღე 12½—1 ს.

ორემბოვსკი ნ. ხ.—ყურისა, ყელისა და ცხვირისა. ორშაბ., სამშაბ., ხუთშაბ. და პარასკ. 12—1 ს.

ფარადოვი რ. ბ. ქირურ. ცისტოსკოპია და საშარდე მილების კატეტერ. ყოველ დღე 12—1 ს.

სოლბოლევსკი გ. ვ. ქირურ., ყოველ დღე, 9—11 ს.

ხუდაგოვი ბ. ი. ხამშობიარო და ქალის 12—1 ს. **დროებით წასულია.**

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი Ehrlich-hata) აქვს აგრეთვე საკუთარი მიკროქიმიურ და ბაქტერიოლოგიური ლაბორატორია, რომელსაც გამგეობს ექიმი ე. გ. ფედოროვი. **დროებით წასულია.**

წ ა მ ლ ო ბ ა „606“-ით

რჩევა ღირს 50 კაპ., საწოლები 2 მანეთიდან დაწყებული. ოპერაც. კოხსულტაც., ელექტრონით წამ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება სხვა შემდეგათ. საფასურია (წ.—1099—525)

საბურთალოზე

მშვენიერ ალაგას, ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის ომბალო ხიდის მახლობლად დაიკრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაკრებად ოთხ-კუთხ საკენი 80 კ.-დან. მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლოლაკ ივანეს ძე თაქთაქიშვილს, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათზე, საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდინ. (წ.—1147—104)

გამოვიდა და იყიდება

ნ. ვ ი ფ უ კ ა ფ ვ ი ლ ი ს

4 მოქმედ. დრამა

„მ ე ბ ო ლ ბ რ ო ბ ა“.

ფასი ეძვსი შაური.

(ავტორის სურათით). (10—3)

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

ბარედან ყოველ დღე მოსაარულდ ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა, N 8. ტელეფონი N 695.

ე. ს. ვაშაკიძე—ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9 ნახ.—10 ს.

ბ. ნ. დიახამაძე—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ., კანისა და ვენერ. 11—12 ს.

ბ. ბ. ბოლოვი—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. ყელი, ყური და ცხვ. სნეულ. 11—11½.

ვ. ს. სტანიშევსკი—ყოველ დღე, კვირის გარდა. შინაგანი ავად. 11½—12 ს.

შ. ბ. მიქელაძე—შინაგან და ბავშვთა ავადმყ. 1—2 ს.

ნ. ვ. მელიქიშვილი — ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1—2 ს.

გ. ვ. ხოლოლევსკი—ქირურგ., ყოველ დღე, კვირის გარდა. 2—3 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; ბაქტერიოლოგიური ვილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მოლოგებით.

წ ა მ ლ ო ბ ა „606“-ით.

(წ.—1090—123)

ექიმი ვ. არდაზიანი შინაგანი და ბავშვების სნეულება, დილის 8—11 საათამდე საღამოს 5—7 საათამდე., კვირაობით დილის 9—12 ს.-მდე. ალექსანდრეს ქ. № 3. (თ.—1389—14)

ექიმი ა. ნ. დ ი ა ს ა მ ი ძ ე კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილით 2—3 ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბათობით მხოლოდ დილით 8—9 ს. კვირაობით ავად. მყოფებს არ იღებს. მოსკოვის ქ. N 4 საბლი ბაბაშვილისა. ე)

ს უ რ ა ბ ი ს

კბილის ექიმი

ნინო რცხილაძე

მიიღებს კბილით ავადმყოფებს. გ. ლომსაძის აგარაკი.

ა ბ ა ს თ უ მ ა ნ ი ში

კბილის ექიმი

ალ. სოლოლაშვილი

იღებს ავადმყოფებს. „დაჩა“ ტერმარქაროვისა. (თ.—1333—39)

ელექტრონისა და რენტგენის

ს ა მ კ ურ ნ ა ლ ო

მიხეილ გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილ. 12—1 ს., საღ. 6—7 ს., გამინჯვა და გადაგება რენტგენის ხმიგებით. ვეფხ. ყორდანოვის ქ., N 20. (წ.—1249—74)

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ **კავკასიის ნამესტნიკის თანაშემწე გენერალი ნ. ბ. შატილოვი,** 28 ივლისს კავკავიდან ტფილისს დაბრუნდა.

✦ **ტფილისის გუბერნატორი ა. გ. ჩერნიავსკი** ტფილისს დაბრუნდა.

✦ **ფოსტა-ტელეგრაფის ტფილისის ოლქის უფროსი** ს. ს. მუსელიუსი ტფილისს ერევნის გუბერნიიდან დაბრუნდა, სადაც ფოსტა-ტელეგრაფის დაწესებულებათა სარევიზიოდ იყო.

✦ **სოხუმის ეპისკოპოსი დიმიტრი** რიგიანის ეპისკოპოსად დანიშნეს. მის ადგილას მამადიშის ეპისკოპოსი ანდრია (ერისკაცობაში თ-დი უსტომსკი) გადმოყავთ.

✦ გიმნაზიელ ქამაროვის გატაცების საქმის გამო დაპატიმრებულთაგან ექვსი კაცი გაანთავისუფლეს.

✦ ქალაქის კეთილ-მოსაწყობად დანიშნული შელავათის ვადა 25 აპრილს შესრულდა. ახალი დადგენილების ძალით **ყოველი სახლის ეზო ასფალტით, ან ცემენტით, უნდა დაიგოს.** აკრძალულია ნაგვის ორმოების ამოთხრა იმ ქუჩებში, სადაც სიბინძურის არხებია გაყვანილი. ამ ჟამად ქალაქის გამგეობა სახლის პატრონებს აფრთხილებს, შეასრულონ სავალდებულო დადგენილებანი; წინააღმდეგ შემთხვევაში სამართალში მისცემენ.

✦ **საქართველოს ისტორიო-ეთნოგრაფიო საზოგადოების წევრნი** ე. ს. თაყაიშვილი და ა. ბ. სარაჯიშვილი არქეოლოგიური მიზნით 29 ივლისს კახეთს გაემგზავრნენ.

✦ ფილოქსერასთან საბრძოლველ ზომების მისაღებად საერობო თანხიდან ყოველ წლივ 20,000 მან. გადაიდება.

✦ **ექსკურსია** სტუდენტ შალვა ხახუტაშვილის ხელმძღვანელობით ტფილისიდან გავა შვიდ, აგვისტოს, საღამოს მატარებლით, შემდეგის მარშრუტით: ტფილისი-ბალაჯარა-როსტოვ ლოზოვაია-კიევი. ცნობების მისაღებად 1 აგვისტოდან მიჰმართეთ ქ. ტფილისში სტუდენტ გოზალოვს, მიხეილის ქუჩა № 122. უკანასკნელი ვადა ფულის შეტანისა 5 აგვისტოა.

✦ **ქ. ბ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას** ბევრთხოვნა მოსდის **დ. ზ. სარაჯიშვილს** სტიპენდიის მთხოვნელთაგან. საზოგადოებას არ შეუძლიან დააკმაყოფილოს მთხოვნელნი, რადგანაც ასეთი თანხა ჯერ მის ხელთ არ არის. ანდერძის მიხედვით საზოგადოებას გადაეცემა მამულები, რომელიც გაიყიდება და აქედან შემდგარ თანხიდან დაინიშნება სტიპენდიები; გარდა ამისა **ზუბალაშვილების** სტიპენდიებს წელს საზოგადოება მხოლოდ 1912 წლის იანვრამდე დანიშნავს, რადგანაც ჯერ-ჯერობით გამოურკვეველია, გაგრძელდება შემდეგ სტიპენდიები, თუ არა.

✦ 29 ივლისს, დეპუტატთა საკრებულოში უნდა შემდგარიყო კრება, რომელსაც უნდა განეხილა საკითხი თავ.ლ. ვაჩნაძის მიერ „კახეთის“ მევენახეთა საზოგადოების თავმჯდომარეობიდან გადადგომისა და იმ 50,000 მანეთის შესახებ, რომელიც თავად-აზნაურობამ მისცა საზოგადოებას. როგორც გავიგეთ, გადასწყდა, რომ ეს საკითხი თავად-აზნაურთა მომავალ საგანგებო კრებაზე წარადგინონ. ეს კრება მომავალ სექტემბერში მოხდება.

◆ **ჟურნალი „კოოპერაცია“.** დღეს ქ. ქუთაისში გამოვიდა ჟურნალ „კოოპერაციის“ **6-ე ნომერი** შემდეგი შინაარსით: 1) მოწინავე წერილი, 2) სურათი კოოპერატიულ ცხოვრებიდან, 3) საქონლის ღირებულების მეცნიერულ თეორიის განვითარება თევდ. ლლონტისა, 4) კოოპერაციის მიზანი საზოგადოდ და განსაკუთრებით რუსეთში, სიტყვა ვ. ა. პოსსესი, 5) უტოპია (100 წლის შემდეგ), ოკტავ ბელიორისა, 6) ანკეტა: პროფ. მიკლაშევსკის წერილი, 7) მასალები საქართველოს ვაჭრობა-მრეწველობის და ხელოსნობის შესასწავლად, ზ. ჭიჭინაძისა, 8) გამგეობის პირველი ნაბიჯები, 9) საჭიროა პრაქტიკული მუშაობა, ასკანელისა, 10) ნორმალური წესდება, 11) კოოპერატიული ცხოვრება, 12) მიმდინარე ცხოვრება.

◆ **წიგნთა გამომცემელ. „კულტურამ“** უკვე შეიძინა გამოსაცემად **ვ. მალაქიაშვილისაგან** ახალი ორიგინალური რომანი ჩვენის ცხოვრებიდან **„შოთა ბროლიძე“.**

წვრილი ამბები

◆ 29 ივლისს, ფერშალ პავლე ნიკიტინის სახლში, არქიპოვის ქუჩა, შეპარულა სოფ. კვთისხევის მცხოვრები ანტონ ბერბერაშვილი, მაგრამ გაჭურდვა ვერ მოუსწრია, რადგანაც ხმაურობაზე ნიკიტინს გამოეღვიძა. მდგმურების დახმარებით შეიპყრეს.

◆ 29 ივლისს, ნიკოლოზის ქუჩაზე მცხოვრებ (სახლი № 9) სეროფ კარაკაშიანცისათვის სახლიდან მოუპარავთ 12 მანეთი ფულად, 1000 მანეთის ორი ვექსილი 18 მანეთის ხალი და სხვა ნივთები.

◆ 29 ივლისს, რუსთა ქუჩ., სომეხთა სასულიერო სემინარიის შენობას ცეცხლი გაუჩნდა. ცეცხლის მქრობელმა რაზმმა დროზე მოასწრო და ცეცხლი ჩააქრო, ზარალი ძლიერ მცირეა.

◆ 27 ივლისს ღამით, აბას-აბადის მოედანზე კავკასიის სამხედრო ხელოსანთა მე-3 რაზმის რამდენიმე ჯარის კაცი წაეჩხუბა მეეზოვეს რუბენ პეტროსიანცს, რომელსაც ერთმა ჯარის კაცმა სამხარეულოს დანა მოუქნია; მეეზოვეს პოლიციელები მიეშველნენ და ჯარის კაცნი შეიპყრეს.

◆ 29 ივლისს, პოლიციამ 9 მათხოვარი და 79 უპასპორტო შეიპყრო.

საზოგადოებანი და კრებები

◆ **ამომრჩეველთა სიების შემოწმება.** ხუთშაბათს, 28 ივლისს, ქალაქის საბჭოს ამომრჩეველთა სიების შემმოწმებელ კომისიის კრება შესდგა. 1 და 2 უბნების სიები უკვე შეამოწმეს. სიები გამგეობაშია გამოკიდებული. ეხლა მესამე უბნის სიას ამოწმებენ. სიებიდან კომისიას ამოშლა უხდება ზოგიერთთა, რომელნიც გამგეობის წიგნებში ან პირდაპირ სახელით არიან ჩაწერიღნი და ან ვისიმე „მემკვიდრედ“. გარდა ამისა გამოირკვა, **რომ ბევრზე შესაფასებელი გადასახადი ყოფილა დარჩენილი 1-ლან—4 და—12 კაპეიკამდე.** ეს, შეიძლება ბევრმა ამომრჩეველმა არც კი იცოდეს. კომისიამ ქალაქის გამგეობის საბუხჭალტროს წინადადება მისცა, ნამდვილად გამოარკვიოს, ვიზედ არის დარჩენილი შესაფასებელი გადასახადები.

◆ 28 ივლისს, **ქალაქის საბჭოს ამომრჩეველთა სიების შემმოწმებელმა კომისიამ** სხდომაზე განიხილა და დაამტკიცა მეოთხე უბნის ამომრჩეველთა სია, რომელიც ქალაქის გამგეობაში იქმნება გამოკიდებული.

რკინის გზაზე

◆ რკინის გზის ზამთრის მიმოსვლის წეს-რიგის შემმუშავებელმა კომისიამ მუშაობა უკვე დაამთავრა. ახალის გეგმით მატარებლებს სიჩქარეზე მოემატება. წინედ მატარებელი საშუალოდ საათში 36, 37 ვერსს აკეთებდა, ეხლა კი—37, 42. ზამთრისათვის და ზაფხულისთვის ერთი და იგივე წეს-რიგის დატოვება, ტექნიკურ პირობების გამო მოუხერხებლად სცნეს.

ქუთაისი

◆ საადგილ-მამულო ბანკში მყოფ ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენელს **ბატ. სობრიევსკის** მოწერილობა მოსვლია სამინისტროდან, დაწვრილებით ცნობები მიაწოდოს იმის თაობაზე, თუ რა პირობებში მოხდა წასული არჩევანი, არის თუ ნამდვილი საბუთი იმისათვის, რომ ახალი საგანგებო კრება მოიწვიონ ახალ არჩევნების მოსახდენად. ბატ. სობრიევსკის ვრცელი მოხსენება შეუდგენია ამ საგნის თაობაზე და სამინისტროს სთხოვს, პასუხი დეპეშით აცნობოს, ვინაიდან საქმის გაურკვევლობა ბანკის მოქმედებას აფერხებსო.

◆ კომისია, რომელიც ამის წინად **სვანეთის გზის შესამოწმებლად** გაემგზავრა ბ-ნის ბიბიკოვის მეთაურობით, ამ დღეებში ქუთაისს დაბრუნდა. ამ კომისიაში იყვნენ ინჟენერები-არლოვი, ფრიკი და ბუზოლიი. გზის დასრულებას უკანასკნელი ოთხმოცი ათასი მანეთი მაინც დასჭირდებაო.

◆ საქალაქო საქმეთა საკრებულომ ქალაქის გამგეობის 1911 წლის **ხარჯთ-აღრიცხვა დაამტკიცა.** შემოსავალი ნავარაუდევია **498030** მ. და სამი აბაზი, ამდენივე გასავალი; საკრებულომ ან ჯამს მიუმატა **2628** მან. და ცამეტი შაური გასავალი, ასე რომ ქალაქის ამ წლის ხარჯთ-აღრიცხვა **500,652** მან. და ხუთ შაურს უდრის.

◆ **საკრებულომ** დაადგინა თავდავ. არჩ. ლორთქიფანიძეს წლიურად **1500** მ. პენსია დაენიშნოს, ხოლო ი. ს. ფანცხავას ერთდროულად მიეცეს—**1000** მან.

◆ **შავი-ქვის მრეწველთა საბჭოს** ამჟამად ქიათურაში მორიგი საქმეების გასარჩევად სხდომები აქვს.

◆ **თ-დ დ. ო. ნიჟარაძისა და ხ. გ. წერეთლის დუელის საქმის გარჩევა,** პირველ ინსტანციაში უკვე დასრულდა. რაჭის თავად-აზნაურთა წინამძღოლის მიერ პოლიციელის შეურაცხყოფის შესახებ და რაჭის მაზრის წინამძღოლის თავ. ჯაფარიძის მიერ საგუბერნიო სამმართველოს მოხელის ლუკიანოვის შესახებაც გადაწყვეტილა საქმე, ასე რომ ნ წინამძღოლმა უნდა მოიხადოს სასჯელი: თ. ს. დ. წერეთელმა—ერთი თვე, სეკუნდანტებმა თ. ნ. დადიანმა—ერთი თვე, რაჭის თ. აზნ. წინამძღოლმა თ. ჯაფარიძემ—2 თვე, ქუთაისის დ. კ. ნიჟარაძემ—2 დღე, და თ. დ. ო. ნიჟარაძემ—4 დღე. ყველას განაჩენის განსაჩივრება მოუხდენიათ. („ს. ვ.“)

ბათუმი

◆ ბ-ბ. ანისიმოვს, დიადუშას და შერემეტიევს წარუდგენიათ დასამტკიცებლად მიწად-მომქმედის და მიწად-მომწესრიგებელ მთავარ გამგეობის წინაშე **ბათუმის სამეურნეო ამხანაგობის წესდების პროექტი,** რომელსაც ეწოდება „ბათუმის პოპულიური“.

◆ გუშინ წინ დილის 12 საათზე, ქალაქის თვითმართველობაში **ფიცი მიიღებინეს ხმოსნების კანდიდატებს:** ბბ. სპ. გურგენიძეს, ვლ. რუხაძეს, ნ. სიაპოვს და ივ. კალიანს, რომელნიც გადაყენებულ ხმოსნების მაგივრად ჩადგნენ.

◆ **დამხრჩვალ კაცის გვამი,** რომელიც ზღვამ 27 ივლისს გამოარიყა, ბეოთხე როტის სოხუმის პოლკის ჯარის კაცი ვასილი კოვალევი აღმოჩნდა. კოვალევი სახადით ყოფილა ავად ბათუმის სამხედრო გოსპიტალში, საიდანაც ის 25 ივლისს, ღამის 11 საათზე გაპარულა.

◆ ჩვენ გვთხოვენ გამოვაცხადოთ, რომ ბახმაროში 30 ივლისს **ხაჯარო ვაჭრობით გაიცემა** 1912 წლის სეზონისათვის საწვრმალო დუქანი, საყასბო, ფურნე და რძეყველის მოტანა. მსურველებს შეუძლიანთ ვაჭრობაში მონაწილეობა მიიღონ. პირობების გაგება შეიძლება ამხ. „ჯანმრთელობის“ გამგეობაში.

◆ 27 ივლისს, დილის 8 საათზე, ჩხუბის დროს, **დანით დაუჭრია** თევზაძეს მარჯვენა თვალში პლატონ კუხალაიშვილი. დაჭრილი კუხალაიშვილი თავის ფეხით მისულა ქალაქის საავადმყოფოში, სადაც ჭრილობის შეხვევის შემდეგ საქირურგიო განყოფილებაში მოუთავსებიათ. ჭრილობა მსუბუქია.

◆ 27 ივლისს, საღამოს ცხრის-ნახევარ საათზე, მეოთხე პოლ. ნაწილში, ქვეფის დროს, რვაშვილს **დანით დაუჭრია** მარცხენა გვერდში ლავრენტი დანელია. დაჭრილი ქალაქის საავადმყოფოში გაგზავნეს, სადაც მიყვანისთანავე აპერაცია გაუკეთეს.

სოხუმი

◆ 26 ივლისს შესდგა **ხმოსანთა კერძო კრება.** შავი ზღვის რკინის გზის გაყვანის თაობაზე თათბირობდნენ. ქალაქის მოურავის მოადგილემ ა. დ. მაჭავარიანმა ხმოსნებს მოახსენა, რომ ერთი თვის შემღეგ სოხუმში ჩამოვა გამოკვლევათა მომხდენი მთავარი ინჟენერი, ამისათვის ორი საკითხია გამოსარკვევი: რა ადგილას აშენდეს სოხუმის ვოგზალი და რა მხარე იქნება ლიანდაგის გასაყვანად ყველაზე უმჯობესი. კრებამ ხუთი კაცისაგან შემდგარი კომისია აირჩია, რომელიც დაწვრილებით შეიმუშავებს ამ საკითხს.

◆ დღეს, 31 ივლისს, ქალაქის გამგეობაში ა. ს. იუსლოვის თაოსნობით შესდგება **სახლის პატრონთა კრება,** რომელიც განიხილავს წესდებას უძრავ და მოძრავ ქონების ცეცხლისაგან დაზღვევისას.

◆ **დიდ მთავრის ალექსანდრე მიხეილის ძის მამულში** ნიაღვარს დიდი ზარალი მოუხდენია. შუა მამულში მიმდინარე წყალი ნაპირებიდან გადასულა და სანერგეები სრულიად წაულეკია. გაუფუჭებია აგრედვე საუცხოო, ძვირფასი ტროპიკული მცენარეები.

შეცდომის გასწორება. გუშინდელ ნომრის ახალ ამბავში, მეექვსე სვეტში შემდეგი შეცდომა შეგვეპარა: სწერია „რადგან გამოირკვა, რომ მას არავითარი მონაწილეობა მიუღია“, უნდა ეწეროს „არავითარი მონაწილეობა **არ** მიუღია“.

მეღვინეობა საქართველოში და მისი დღევანდელი მდგომარეობა

ჩვენი ქვეყანა ისეთ კარგ პირობებშია, რომ მეღვინეობა და მევენახეობა ადვილია. ჩვენს ეკონომიურ ცხოვრებაში დიდი ადგილი უნდა ეჭიროს მას და დიდ დახმარებას უნდა აძლევდეს ჩვენს ღარიბსა და ღატაკ ხალხს. ამის გარდა ჩვენს ღვინოს დიდი საპატიო ადგილიც უნდა ჰქონდეს ბაზარზე. მივმართოთ მასალებს და ვნახოთ, თუ დღეს რა მდგომარეობაშია ჩვენი მევენახეობა.

ტფილისის გუბერნიაში ვენახებს 21.581 დესეტინა და 823 ოთხ-კუთხიანი საჟენი უჭირავს. ქუთაისის გუბერნიაში 30.969 დესეტინა (ცნობები 1909—1910 წლისა). ტფილისის გუბერნიაში უმეტესი ნაწილი ვენახებისა თელავის მაზრაშია—6820 დესეტინა, ქუთაისისა—შორაპნის მაზრაში—13.078 დესეტინა. 1910 წ. ტფილისის გუბერნიაში დამზადებული იყო 1.222.607 ვედრო ღვინო; ქუთაისის 6,376,674 ვედრო; მარტო შორაპნის მაზრაში 3.056.600 ვედრო დაუზადებიათ.

თითო დესეტინა ვენახი 1910 წ. ტფილის გუბერნიაში იძლეოდა 4 ვედროდან 500-დეს; ქუთაისისა — 29 — 1000-ვედრომდე. ღვინის მოსავლის შესახებ ქუთაისის გუბერნია ტფილისისაზე გაცილებით წინა სდგას. მხოლოდ განსხვავება ის არის, რომ ქუთაისის გუბერნიის ღვინო უფრო მდარე ღირსებისაა, ტფილისისა კი უფრო მაგარი და მაღალ-ხარისხოვანია.

ტფილისის გუბერნიაში ვედრო ღვინო 1910 წ. ღირდა 40 კ.—2 მან. და 60 კაპეიკამდე; ტფილისის მოსავლის ღირებულება 1910 წელს შეადგენდა 489,042 მან. 80 კაპეიკიდან—3.178,778 მან. 20 კაპეიკამდე. ქუთაისის გუბერნიაში კი ვედროს ღირებულება უდრიდა 50 კაპ.—3 მანეთამდე; მაშასადამე აქაური ღვინის მოსავლის ღირებულება შეადგენდა—3.188,337 მანეთიდან—19.130,022 მანეთამდე.

ტფილისის გუბერნიაში ამ უკანასკნელ ასი წლის განმავლობაში ღვინის ფასმა დაიწია, ღირდა 30 კაპ.—5 მან.; ქუთაისისამ ცოტა აიწია, 30 კ.—4 მანეთამდე ღირდა ათი წლის წინედ. ზემო მოყვანილი ციფრები ნათლად გვიჩვენებს, თუ რამდენად ძვირფასია ჩვენთვის მეღვინეობა. ორივე გუბერნიის ღვინის მოსავლის ღირებულობა 3.677,379—22.308,790 მან. შეადგენს ჩვენი ღარიბი ხალხისათვის ეს ძლიერ საგრძნობელი თანხაა.

სად იყიდება ამდენი ღვინო?

საუბედურეოდ ცნობები არა გვაქვს იმის შესახებ, თუ დამზადებულ ღვინიდან შინ რამდენი ისყიდება, დანამდვილებით არც ის ვიცით, თუ ჩვენი ღვინო სხვა მხარეზე რამდენი გადის. ამის შესახებ მხოლოდ იმის თქმა შეგვიძლიან, რომ მოქეტებული ნაწილი ადგილობრივ იყიდება. თითქმის ორი მესამედი რჩება მევენახის ხელში და ნაწილი უცხო ბაზარზე გადის; მაშასადამე 2/3 გაყიდულ ღვინის თანხა მევენახეთა ხელში რჩება და უეჭველია დიდ დახმარებას უწევს მათ ხელმოკლე ცხოვრებას.

რუსეთის ბაზარზე ჩვენი ღვინო ძლიერ ცოტა გადის: მყიდველი არა ჰყავს ბაზარზე, ჩვენ ღვინოს სჯობნის და სდევნის რუსეთის ღვინო, უფრო დაბალი ხარისხისა, როგორიცაა მაგ. ყირიმის ღვინო. ეს იმითი აიხსნება, რომ ყირიმის ღვინო ჩვენ ღვინოსთან შედარებით უფრო კარგადაა დამზადებული, უფრო ხელოვნურად და მეტი გამძლეობაცა აქვს. ჩვენში მომეტებული ნაწილი ძველებურად აყენებს ღვინოს. ჩვენი მარანი და თიხის ქვევრები, უმანქანოდ ღვინის დაყენება ძლიერ დაძველებულია და ალარსად არა ხმარობენ. ჩვენებურ ღვინის დაყენებას კიდევ ის დიდი ნაკლი აქვს, რომ საზარალოცაა: ბევრი ღვინო იღვრება ჩვენებურ მზადების დროს.

ალარ წარმოადგენს, ის სხვა და სხვა ნაწილებად, კლასებად დაყოფილია და ყველა და ეს სხვა და სხვა კლასები სხვა და სხვა იარაღებითაა აღჭურვილი.

მე 80—90 წლებში საქართველოს ძალთა ასეთი განწყობილება უფრო მკრთალი იყო, უფრო ფარული. მაგრამ მდგომარეობა საშინელი იყო, წინააღმდეგობის აღმოჩენა აუცილებლობას შეადგენდა, გადაფურჩება შეუძლებელი იყო. და ჩვენცა ვხედავთ, რომ ტიხეევის თანამშრომელნიც სხვა და სხვა ძალებს იკვლევენ, სხვა და სხვა კლასებთანა აქვთ საქმე. როგორაა მოწყობილი ეს სხვა და სხვა შეძლებისა და ქონების ხალხი? რა იარაღებით არიან ისინი შეიარაღებულნი, და რა საწარმოვო საშუალებით გამოდიან ისინი საზოგადოებრივ ჭაპან-წყვეტის ასპარეზზე.

საწარმოვო იარაღების მდგომარეობა მთელ ეკონომიურ ცხოვრების წამდვილი სურათია. გაუმჯობესებულ იარაღების არსებობას სათანადო უნდა ჰქონდეს, განვითარებული უნდა იყოს საშინაო თუ საგარეო ბაზარი, რომ ტექნიკურად მოწყობილ საწარმოვო იარაღებით ხალხმა იმაზე მეტი შეჭმენას, რაც მას პირად სახმარებლად სჭირდება. ასეთი ბაზარი მე 80—90 წლებში სათანადოდ არ იყო განვითარებული, რკინის გზა ის იყო მუშაობდა, მისვლა-მოსვლის გზა ჯერ გზატკეცილებით არ შეცვლილიყო. სოფლელთა ურთიერთ შორის კავშირი სუსტი იყო და ამის გამო საერთო ადებ-მიცემობაც, ვაჭრობა-მრეწველობაც სუსტი. ცხადია, მეურნეობას სამრეწველო ხასიათი არ ექნებოდა მიღებული, ტექნიკურად განვითარებულ იარაღს სამოქმედო ასპარეზი არ მოეპოვებოდა, რადგან ნაწარმოებს ჯერ კიდევ სათანადო გასავალი არა ჰქონდა. ამიტომ ქართველ ხალხის მეურნეობა საქართველოში მე-80—90 წ. წ. ემთავრესად პირად მოთხოვნილების ეზრუნველყოფისაკენ მიმართული. ოჯახი, მისი სარჩო სამადებელი, მისი მოთხოვნილებანი, აი ემთავრესად რა უნდა უზრუნველჰყოს ხალხმა. ამისათვის ხომ გაუმჯობესებული იარაღები საჭიროცა არაა. ამიტომ—შინაურ და საგარეო ბაზრის განუვითარებლობით, საერთოდ ადებ-მიცემობისა და ვაჭრობა-მრეწველობის სიუძლურით—უნდა ავხსნათ, რომ საქართველოს სოფლებში ვერა ვხედავთ და ტიხეევის თანამშრომელნი ვერ გვანახებენ ჩვენს სოფლებში გაუმჯობესებულ, ტექნიკურად მორთულ-მოწყობილ საწარმოვო იარაღს.

რა სურათს წარმოადგენს მაშინდელი იარაღი?

როგორცა ვთქვით, ქართველი ხალხი სხვა და სხვა კლასებად დაიყო, სხვა და სხვა შეძლებისა და ქონების ხალხად[1]). ტიხეევის თანამშრომელნიც აღიარებენ ამ სინამდვილეს, მაშ, გავყვეთ მათს გზას და დალაგებით მოვიყვანოთ მათი ცნობები.

სიცოცხლის ენერგიათა და მეცნიერულ სინამდვილით ამ შემთხვევაში ს. ვ. ჰაჩაბლის ნაწარმოები[2]) ბევრ მკვლევართ სჯობნის. მაჩაბელს აინტერესებს საზოგადოდ აღმოსავლეთ საქართველოს (ტფილისის გუბერნია) საშუალო გლეხთა მდგომ-

[1]) ხანე ამ დანაწილებისა, ხაგრთოდ გლეხ-კაცობის სოციალ-ეკონომიური მდგომარეობა საქართველოში, იხ. ჩვენი ფელეტონები „ხალხსა“-ში NN 228, 233, 239, 240, 258, 259 და აგრეთვე სხვა ჩვენი წერილები იმავ გაზეთში.

[2]) იხ. „Матеріалы для изученія экономическаго быта государственныхъ крестьянъ Закавказскаго края“ ტომი V, ნაწარმოები მაჩაბლისა.

[3]) იხ. „Матеріалы“... ტომი V.

რისთვის არ ვრცელდება საქართველოში გაუმჯობესებული

სასოფლო-სამეურნეო იარაღები?

(გაგრძელება*)

2.

საწარმოო იარაღები საქართველოში.

ტიხეევის „მასალები“-ს და „მასალების კრებული“-ს თანამშრომელნი უმთავრესად თანამედროვე საქართველოს ეკონომიურ მდგომარეობას იკვლევენ, ამიტომ მათი ნაშრომნაღვაწი მეოთხმოცდაათე წლების ნამდვილი სურათია, სარკეა. როგორ სცხოვრობს ხალხი? რას მუშაობს, რა აინტერესებს, საით ბიისწრაფვის, რა აწუხებს და სტანჯავს, რას მოითხოვს დაავადებულ სხეულის გაჯანსაღებისათვის? — აი საქირაბოროტო კითხვები, რომლის საპასუხოდ აღნიშნულ „მასალებში“ მრავალი საბუთებია მოყვანილია, მრავალი ფაქტებია აღნუსხული.

საქართველოს ცხოვრება მესამოცე წლებში ბატონ-ყმობის წეს-წყობილებიდან განთავისუფლდა, მოქალაქობრივ ცხოვრებას გზა გაეხსნა, ხალხმა სული მოითქვა და ახალ საზოგადო პირობების შექმნისაკენ გაექანა. როგორ მოეწყო ეს ხალხი? რა ნახტომი გააკეთა მან? ერთიანად გამოეთხოვა ძველ წესებს და ჩვეულებას, თუ კვლავ ძველ პირობებს ჩაებღაუჭა, კვლავ ძველებურად დაიწყო დიადი საზოგადო ჭაპან-წყვეტა?

ძველ წეს-წყობილების დანგრევით ძველებურად ცხოვრება შეუძლებელია, ან ახალი, ან სიკვდილი,—აი რას მოითხოვს ცხოვრების სინამდვილე. ჩვენცა ვხედავთ, რომ ქართველი ხალხი ამ სინამდვილეს ანგარიშს უწევს. ბატონ-ყმურ წეს-წყობილებაში ხალხი—ყმურ მდგომარეობაში იყო, ის იყო მეურნე, მრეწველი, ხელოსანი, დურგალი, ხელზე მოსამსახურე და ყველაფერი. ყოველ მწარმოებელის ხელობა—ათასნაირია, ის ყველაფერს აძლევს პასუხს, მან ყველაფერი უნდა შეასრულოს ეს ხანა საშინელი ხანაა, ხანა საზოგადო უძლურებისა და სიღარიბისა. მაგრამ ეს ხანა დაინგრა, ადამიანი ყვერაფერში დახელოვნებული იყოს, ამიტომ ხალხი იმას ჰკიდებს ხელს, რაც მას ემარჯვება, რაც მას ეადვილება, რაც მას მეტ სარგებელსა და ხეირს მისცემს. ჩვენი გლეხი ან პირწმინდად მეურნე ხდება, ან დურგალი-ხელოსანი, ან მრეწველი. ეს შრომის დანაწილება საქართველოს ცხოვრების სრული სინამდვილეა, ასეთი დანაწილება თან და თან ვითარდება და ყალიბდება, რაიცა საქართველოს წინსვლისა და უკეთეს მომავლის უტყუარი თავდებია.

სხვა და სხვა გზით, სხვა და სხვა საშუალებით იქმნება საქართველოს საზოგადოებრივი სიმდიდრე. სხვა და სხვა საშუალებებში და პირობებში ხდება ამ სიმდიდრის დანაწილება საქართველოს მკვიდრთა სხვა და სხვა წრეებს შორის, და აი ამ ულმობელ ეკონომიურ ციებ-ცხელებაში ზოგი ბატონდება, მდიდრდება, ზოგი უძლურდება, ღატაკდება. ჩვენი ხალხი ერთფეროვან სურათს მოისპო. ყმები განთავისუფლდნენ და სრული ბატონნი გახდნენ თავისი თავისა; ამიტომ ის ეფექტურ ჯას თავს ანებებს და უფრო სპეციალისტი ხდება. შეუძლებელია ადამიანი ყვერაფერში დახელოვნებული იყოს, ამიტომ ხალხი იმას ჰკიდებს ხელს, რაც მას ემარჯვება, რაც მას ეადვილება, რაც მას მეტ სარგებელსა და ხეირს მისცემს. ჩვენი გლეხი ან პირწმინდად მეურნე ხდება, ან დურგალი-ხელოსანი, ან მრეწველი. ეს შრომის დანაწილება საქართველოს ცხოვრების სრული სინამდვილეა, ასეთი დანაწილება თან და თან ვითარდება და ყალიბდება, რაიცა საქართველოს წინსვლისა და უკეთეს მომავლის უტყუარი თავდებია.

ულტვებ-დასუსტებულ ციებ-ცხელებიან და სისხლ-ნაკლებთათვის. სამკურნალო წყალი არ ახლავს, თუ არ ძვიღებთ მხედველობაში 12—13 ვერ. მანძილზე მდებარე მეავე წყალს.

თორმეტ წელზე მეტია, რაც ბახმაროზე საგარაკოდ დადიან და ამ დროს განმავლობაში მას ბევრი წინმსვლელობაც დაეტყო. მოგარაკეთა რიცხვი ყოველ-წლობით მატულობდა, ხოლო ამ უკანასკნელ წლებში ტოტათი იკლო, განსაკუთრებით წელს. მიზეზად, რასაკვირველია, ავდარი და გრილი დარი უნდა ჩაითვალოს აღნიშნულ მხარეში.

ბახმაროზე წელს მოწმენდილი დღეები იშვიათია, უმეტეს ნაწილად ნისლი და წვიმებია. წვიმას სიცივეც მოჰყვა, მაგ., 10—11 ივლისს ისე აცივდა, რომ სითბო-სიცივის საზომი 3 გრადუსს გვიჩვენებდა და ახლო-მახლო სერი კიდეც დათოვლა.

აქ არსებული საზ. „ჯანმრთელობა“ შეძლების დაგვარად ხელს უწყობს მოგარაკეთა მოთხოვნილებას, მაგრამ რა უნდა დააჩნიოს ასეთ ველურს, მაგრამ მშვენიერს ბუნებას ისეთმა კოოპერატიულმა დაწესებულებამ, რომლის ბიუჯეტი 3000 მან. ძლივს აღის?!. მარტო წყლის არხის გამოყვანაზე შარშან 900 მან. დაიხარჯა. კიდევ რამდენია, ვინ იცის? ამას არ უკვირდება საზოგადოების უმეტესი ნაწილი და ყოველ წლობით უკიჟინებს გამგეობის წევრებს, ვითომც „ფული გაფლანგეს“, „მითვისეს“ და სხვა. ამის გამო ყოველ წლივ ბახმაროს საზოგადოკრებაზე ერთი აურ-ზაური ასტყდება ხოლმე, გამგეობას დაუსაბუთებლად ლანძღავენ და, ამის გამო, იქ მუშაობას თითქმის ყველა გაურბის, რომ მომავალში თავიდან აიცილოს ყოველგვარი ლანძღვა და ცილისწამება. ეს ერთმა წევრთაგანმა გულწრფელად აღიარა, რომელიც საზოგადო კრებებს თავმჯდომარეობდა.

ასე იყო თუ ისე, ახალი გამგეობა აირჩიეს (დ. ჩხაიძე, სილ. თავართქილაძე და ის. ბასილაშვილი), რომელთაც ბევრი შრომა და მუშაობის ფხა უნდა გამოიჩინოს, რომ რაიმე თვალსაჩინო დაჩნიონ ბახმაროს. ამიტომ ვუსურვებთ მათ ენერგიულ და წარმატებითს მუშაობას, ჩვენს მშვენიერ და ლამაზ აგარაკის საკეთილდღეოდ.

ბახმაროს უმთავრეს ნაკლს ცუდი გზა შეადგენს, მაგრამ შესაძლებელია ამას ახლო მომავალში ეშველოს რამე. როგორც გურიის სახაზინო მიწა-მამულების და ტყის მცველებმა გადმოგვცეს, ერთი გზის გასაკეთებლად აღძრული ყოფილა თხოვნა, რათა ხაზინამ გადასდოს 13,000 მან. და მეორესთვის—10,000 მან. იმედი გვაქვს, ამ თხოვნას შეიწყნარებენო,—ამბობენ ისინი. ღმერთმა ჰქმნას! მაგრამ ეს ფული რომ გადასდვან, საჭიროა მათი გონივრულად განაწილება და მოხმარება. ამის გამო, 21 ივლისს, შესდგა კერძო კრება, რომელსაც დაესწრო მთავრობის წარმომადგენელი ქუთ. გუბ. სახაზინო მიწების გამგის თანაშემწე ბ. კოვაჩი, ოხურგ. მაზ. საზ. მიწების აგენტი ბ. დავითაია, და სხვა ბევრი, ვისაც აგარაკის მოწყობა აინტერესებს. ამ კრებაზე გამოითქვა ბევრი რამ კარგი და სასურველი აზრი, რომელთა განხორციელებას, ვინ იცის, როდის ეღირსება ბახმარო. მაგ., გადასწყვეტეს გამოიკვლიონ ის გზა, რომელიც ს. ხიდისთავიდან მეავე წყლებზე გამოიყვანს (15—16 ვერ.) და შემდეგ ბახმაროზე ამოვა (12—13 ვერ.) გამოითქვა აგრედვე სურვილი, რომელსაც მთავრობის წარმომადგენელნი დაეთანხმენ, ადგილები დაეთმოს ეკლესიას, ბიბლიოთეკას, საავადმყოფოს, პარკს, აბანოს და სხვ.

აგარაკის დაგეგმვასა და მოწესრიგებას დიდი ყურადღება მიაქცია წელს მთავრობამ და საქმეც ამ მხრივ კარგად მიდის.

ამ რამდენიმე დღის წინედ ბახმაროს ეწვია მსახიობი ალ. წუწუნავა. 22 ივლისს აქაურ თეატრში მსახიობ ქალის თ. გოგოლაშვილის და სცენის მოყვარეთა დახმარებით გაიმართა წარმოდგენა. წარმოადგინეს ოტტო ერნსტის ცნობილი სამ-მოქმ. კომედია „პედაგოგები“. წარმოდგენამ საერთოდ მწყობრად ჩაიარა, თუ ზოგიერთ დეფექტს არ მივაქცევთ ყურადღებას.

მადლობის ღირსია ბ. წუწუნავა წარმოდგენების გამართვისათვის, მაგრამ არ შეგვიძლია ერთი რამ არ ვუსაყვედუროთ. თუმცა ამის შესახებ არა ერთხელ დაწერილა ჩვენს ჟურნალ-გაზეთებში,—ეს შეეხება წარმოდგენების გვიან დაწყებას. მართლაც და რას უნდა მივაწეროთ, რომ აფიშებში გამოცხადებულია „დასაწყისი 8 საათზე“, ნამდვილად კი ათ საათზე იწყება! ნუ თუ ეს დაყოვნების ბრალი არ არის? არ უნდა დაივიწყოთ, რომ აგარაკზე საზოგადოება დასასვენებლად მიდის და არა ღამის სათევად. ბ. წუწუნავას განუზრახავს კ. ფოცხვერაშვილის „აშენდა საქართველო“ დასდგას.

მ. ოცხანელი.

არმაზის ნანგრევები*)

არმაზი, თქმულებით, დაუარსებია ქართველების მამა-მთავარს ქართლოსს. ეს ციხე-ქალაქი გაშენებული ყოფილა 7 ვერსის სიშორეზე იმ ადგილებიდან, სადაც არაგვი მტკვარს ერთვის, ხევში, რომელიც ჩამოუდიოდა მდინარე ქართლის ხევად წოდებული. იმ მთაზე, რომელიც ამაყად გადმოსცქერის ხევს, ყოფილა ქართლოსის საფლავი. ქართველთავის, იმ დროს როცა კერპთ-თაყვანს სცემდნენ, ეს საფლავი ყოფილა საკერპო და საფიცი ადგილი.

ფარნაოზ მეფემ აქ დასდგა კერპი არმაზი და ქალაქსაც სახელად არმაზი დაერქვა. წმ. ნინოს ქადაგებით ქართველობამ მიიღო ქრისტიანობა და არმაზის კერპიც მაშინ დაიმსხვრა და მას ადგილას აღაგეს ეკლესია. მაგრამ უკვე VII საუკუნის ნახევარში მურვან-აბულ-ყაჯიმმა გაოხრა და გაანადგურა ქალაქი არმაზი; იმის შემდეგ არმაზი არ გამოკეთებულა.

საბერძნეთისა და რომის ყველა გეოგრაფნი იხსენიებენ არმაზს, როგორც საქართველოს სატახტო ქალაქს; სტრაბონი არმაზს უწოდებდა არმოზიკას, პლინიუსი ჰარმასტის და პტოლომეოსი არმოკტიკას (არმაზის ციხე).

*) იხილ. დამატება.

მის მიდამოს მახლობლად, ვიდრე მტკვრამდე, რომის ჯარის ბანაკებოდა ხოლმე. ქრისტიანობის პირველ ხანებში კი აქ ყოფილა წმ. ნინოს სახელობის დედათა მონასტერი, რომელიც არსებობდა მე-XIII საუკუნემდე. მონგოლთა შემოსევის დროს, რაც კი რამ ნანგრევები და შენობები იყო, ისიც აოხრებულ იქმნა დაუნდობელ მტრისაგან. მოგახსენებენ, რომ დედათა მონასტერი აღადგინეს მე-XVII საუკუნის მიწურულში. მაგრამ ოსმალთა ბატონობის დროს მე-XVIII საუკუნის დასაწყისში, ტფილისში მყოფ ფაშას ისევ გაუნადგურებია.

აქნობამდისინაც გაიგონებთ ჩვენს ხალხში დარჩენილს ლექსს:

„არმაზის ციხე-ქალაქო, ძველადგან გაოხრებულო
„ხალხით სავსეო, ძლიერო, ყოვლთაგან დიდად ქებულო
შენ ვილამ გნახოს ნაშენი, მტერთა მახვილით მოსრულო“.

მთელი არმაზის ხეობა და ძველი ციხე-ქალაქის ნანგრევი ეკუთვნოდა მცხეთის ტაძრის **) საპატრიარქოს.

ამ რამდენიმე წლის წინად ერთერთი ეკლესია შეაკეთა თავის მეცადინეობით მირიან-ბერმა. ამხანად არმაზისაკენ ბლომა ხალხი დაიარება, მეტადრე გაზაფხულობით.

მცხეთის დედათა მონასტრის „საფეიქრო სახელოსნო“. ძველად ჩვენი მონასტრები განთქმული იყვნენ თავის ხელსაქმით; ამხანად კი არსებულ მონასტრებში ხელსაქმეს ისეთი ადგილი ადარ უჭირავს, როგორც უწინ. მცხეთის დედათა მონასტერს განუძრახავს საფეიქრო-სახელოსნოს დაარსება, სადაც მონასტერთან არსებულ საქალებო სკოლის მოსწავლეთ შეეძლებათ ამ ხელობის შესწავლა. ამხანად მონასტერს აქვს ორი დაზგა; ძაფის ამოსახვევი მანჯანიკი; წინდების საქსოვი და ყველა მოწყობილობა ფეხსაცმლის შესაკერად. მონაზნები ფეხსაცმელს თითონ იკერავენ. ჩვენს სურათზე გადაღებული ახლად დადგმული დაზგა, გამოგზავნილია კავკასიის შინა მრეწველობის კომიტეტისაგან. კომიტეტმა გაუგზავნა აგრედვე ინსტრუქტორი ქ-ნი კრივენკო.

წერილი ქართლიდან

ს. ბერშუეთი (გორის მაზრა).

ამ სოფლის (150 კომლ.) ტყე-მინდორი საგლეხო ბანკისა და სხვა და სხ. მემამულეთა საკუთრებას შეადგენს. მიწის სარგებლობის პირობები ყველაზე მომეტებულად აუტანელია საგლეხო ბანკისა და სურენიანცის მამულში. ეს პირობები: ბანკი ახდევინებს მიწის მუშას ერთ „დესეტინა“ (ქართული დღე-ნახევრის ნახნავ პურზე 15 მანეთსა და ქერზე—11 მ. სარწყავ მამულში; ხოლო ურწყავში: პურზე—12 მ. 50 კ., ქერზე—10 მ. 50 კ. სურენიანცი ართმევს დესეტინაზე 14 მ. პურზე და ქერზე თანაბრივ.

ასეთი გარდასახადი ე. ი. ფულით და არა მეოთხედით (ღალით) ჭირნახულისა, სამძიმოა მით, რომ ამ შემთხვევაში მხედველობაში მიღებული არ არის ნაყოფიერობა მოსავლისა. გლეხკაცი ღალას რომ იხდიდეს, მაშინ რა უშავს: მეტი მოსავლიდან მეტ ჭირნახულს გაიღებს მემამულის სასარგებლოდ და ნაკლებიდან—ნაკლებსა; მაგრამ უბედურება მიწის მუშისა იმაშია, რომ ხშირად მიწა საშუალო მოსავალზედაც კი ნაკლებს იძლევა და მუშა კი იმდენსავე იხდის, რამდენსაც კარგ მოსავლის დროსა. გონივრულია ანდაზა: „ბაკი ბარდანას სძღესო“ და სამართლიანი იქნება: დიდს მოსავალს მეტი გარდასახადი დაატვირთონ, ვიდრე მცირესა.

თქვენ იცით მკითხველო, რომ გლეხკაცი ცხოვრების ჭაპანს მიწასთან ბრძოლით ეწევა. თუმცა ძველ სატკივარს ვლაპარაკობთ, მაგრამ ვიდრე ავადმყოფობა არ მორჩენილა—მასზე ლაპარაკიც არ დაძველდება. მაშ, აბა ნუ დავიზარებთ და თვალ-ყური ვადევნოთ გლეხ-კაცის ბრძოლას მიწასთან, ვნახოთ რაგვარი გამარჯვებაა მუშის მხარეზე!..

ერთი დესეტინა მიწის მოხვნა გუთნიდედა-მეხრეების ჯურის ჭამიანად ღირს—10 მან. დესეტინას თესლად სჭირდება 3 კოდი პური; კოდი ოთხი ფუთია და ღირს საშუალოდ 4 მან. სულ 3 კოდი=12 მან. დაფარცხვა ჯდება 4 მ., მომკას სჭირდება ექვსი ნამგლიანი მუშა და ოთხი უკან მიმყოლი (მეძნე-მეხელეურე)—ოთხი მუშის ფასი 50 კ. სულ=5 მ. ამათი ხარჯი (პურის ჭამაც=5 მ., კალოსთან მიზიდვა ძნისა და გალეწვა ჯდება 10 მანეთად. აქვე მოვიგონოთ მიწის გადასახადიც 15 მან. სულ 10 მანეთი 12×4×5×5×10×15=61 მანეთი. ამ. დენი სჭირდება მიწის დამუშავებას და გადასახადს მიწაზე. ვნახოთ, ახლა რა სარგებელი მოაქვს ამ 61 მანეთსა? საშუალო მოსავალზე (რაგვარიც მეტად იშვიათი შეიქმნა და უფრო ხშირად ნაკლები მოსავალი მოდის), დესეტინა იძლეკა 12 კოდს=48 მანეთს ფულად. თუ მოსავალმა ძალიან იმატა—შეიძლება ხარჯი დაჰფაროს, მაგრამ გადაჭარბება კი მოუხერხებელია. და ასე, გლეხ-კაცი „თხასა ყიდულობს, თხასა ჰყიდის“ არამც თუ სარგებელს ვერა ხედავს—პირ-იქით ხშირად და ძალიან ხშირად—ზარალობს...

მაგრამ გასაოცარი ის კი არ არის, რომ გლეხკაცი მიწით ზარალობს—პირ-იქით გასაოცარი ის იქნებოდა, რომ სარგებლით გამოსულიყო!.. და აი რატომ: ყოველ-გვარ მიზეზების გარდა, რომლებზედაც დამოკიდებულია შემთხვევითი მოუსავლობა (მაგ. სეტყვა, გვალვა და სხვა) არის ერთი უფრო საშიშარი, მუდმივი, **მემამულეთა და მიწის მუშის ნებაყოფლობით შექმნილი**, მიზეზი მოუსავლობისა: უზრუნველობა მიწის გაბაბა, მაგრამ ასეთ გაწყობილი გუთანს ჩვენ იშვიათად ვხედავთ. ქუთაისს მაზრაში, ბ. მარკოვი ჩვეულებრივად გავრცელებულ და შემოღებულ საწარმოვო იარაღებში აღნუსხავს უბრალო სახნისს, ფარცხს, თოხს, ბარს, ცელს, ნამგალს და უბრალო ცულს, წალდსა თუ სხვა წვრილმანს. ტეხნიკურად გაუმჯობესებული იარაღი ამ ხანაში თითქმის სრულიად არ მოიპოვება საქართველოს მკვიდრთა შორის; ყოველ შემთხვევაში ასეთ იარაღს სრულიად არ იხსენიებს შესანიშნავი „მასალები“, თუ „მასალების კრებული“. მხოლოდ ბ. მარკოვი იხსენიებს მდიდარ ოჯახში რაღაც რკინის იარაღს, მაგრამ ეს რკინის იარაღი სადა და ფრიად ჩვეულებრივია, რომელიც არაფრით განსხვავდება ჩვენ მიერ უკვე ჩამოთვლილ საწარმოვო იარაღებში.

როგორცა ვთქვით, ქართველ ხალხში გაუმჯობესებული იარაღი არ არის განვითარებული, მაგრამ საქართველოში უმჯობეს იარაღებს მაშინაც ვხედავთ, მე-80-90 წ. წ. მკვლევარნი ასეთ გაუმჯობესებულ იარაღების შესახებაც გვაწვდიდნენ მასალას, მაგრამ ეს იარაღები სხვის ხელშია, სხვა ხალხის განკარგულებაშია.

ვინაა ეს ხალხი?

ი. ლდონტა.

**) იხილ. „города, существовавшіе и существующіе въ Грузіи Пд. Іоселіани“.

მარეობა, ე. ი. ტიპიურ გლეხების ავლა-დიდება. მაჩაბელი ტფილისის მაზრის სოფელ მარტყობის საშუალო ოჯახს იღებს—(ბ. იაკობ კირეულიშვილის ოჯახობას), რომელიც შვიდი სულისაგან შესდგება. ჩვენ აქ არ მოგვყავს ამ ოჯახის სახლ-კარის აწერილობა, მიწის სივიწროვე და სხ., ჩვენ მხოლოდ ამ ოჯახის საწარმოვო იარაღს შევეხებით, რომელიც მართლა რომ დიდად საინტერესო და საგულისხმოა. საერთოდ, უძვირფასესი საწარმოვო საშუალება გლეხისათვის—აქ აგრედვე ყურადღების გარეშე ვტოვებთ მიწა ადგილებს, ხარ-კამეჩიანს თავის მოწყობილობით. კირეულიშვილის ოჯახს ორი უღელი ხარი ჰყოლია, რომლის ღირებულება ხუთმეტი თუმანია. ე. ი. თითო ხარი დაახლოვებით 38 მანეთად ღირებულა. თუ რა ხარისხის იქნება ეს საქონელი თვით მკითხველისათვის ცხადია; მაგრამ ჩვენ აქ შევეხებით ხსენებულ ოჯახის საწარმოვო იარაღს. უპირველესი იარაღი ამ ოჯახში, ფასის მიხედვით—ურემია—რომელიც ხუთმეტ მანეთად ღირებულა, შემდეგ ჭაპანი—3 მან. კევრი—6 მან., უღელი — 2 მან., ნამგალი, ცული, წალდი, ბარი, თოხი, ვაზის სასხლავი, ნიჩაბი, ფიწალი და სხ. ორ შაურიდან დაწყებული ერთ მანეთამდე ღირს სათითაოდ. მთელ მოწყობილობის, მთელ საწარმოვო იარაღის ღირებულება 31 მ. 45 კ. უდრის. აი ტფილისის მაზრის საშუალო გლეხის მთელი საწარმოვო ავლა-დიდება.

ილია ხონელი (ბახტაძემ) — ეს საუკეთესო მკვლევარი ჩვენის ცხოვრებისა, ქუთაისის გუბერნიის შორაპნის მაზრის გამოკვლევის დროს, სამ სხვა და სხვა შეძლების ტიპიურ ოჯახს აგვიწერს. შეძლებული ოჯახი—ბ. ი. ჩიხელიძე — სოფელ გალძა-კაცხიდან — ათი სულისაგან შესდგება. ეს ოჯახი მაშინდელ პირობების მიხედვით, ძლიერ კარგადაა მოწყობილი. ორი საცხოვრებელი სახლი, სასიმინდე, მარანი, ბოსელი, საბძელი და სათივე (საგანგებო ფარდული), საწნახელი, სამი უღელი ხარი, თითო 40, მანეთად ღირებული. რამდენადაც მეტია რიცხვი მუშა-ხვადაგისა (საქონელისა), იმდენად მეტი საწარმოო იარაღია საჭირო, იმდენად მეტია მწარმოებელის ქონება. მართლაც, ბ. ჩიხელიძის ოჯახობა მარტო წვრილ ხარჯებზე—რკინისა, კანაფის და სხვა ასეთების ყიდვაზე მთელ ოც მანეთს ხარჯავს.

საშუალო ოჯახი კი უარესს მდგომარეობაშია. აქ ორი უღელი ხარი, ერთი ხენი, ერთი სახლი და ხარჯიც შემოსავალთან ერთად დიდად ნაკლებია.

ღარიბ ოჯახის ერთად ერთი სასო და იმედი წნული სახლია, ერთ გადამღვრძალ ხარით, რომლის უღელი დიდი-დიდი შვიდ მანეთად ღირდეს. ასეთ ოჯახში ყველაფერი თითოა: ცული, ნაჯახი, ხერხი, ნამგალი, თოხი, ბარი... ყველაფერი სათითაოდაა, ხელის მონაცვლება არაფერზე შეიძლება, დაბლაგულ იარაღის შეცვლა უკეთესზე, ბასრზე—რომ ოჯახის მუშა ხელი სამუშაოს არ მოსცდეს, მთელი დღე არ დაჭკარგოს—დიახ, ეს ნამდვილად ღატაკი ოჯახია—რომელთა რიცხვი საქართველოში—მრავლის მრავალია.

საერთოდ, სამეურნეო მოწყობილება დასავლეთ საქართველოში გაცილებით ადვილია, ვიდრე აღმოსავლეთში. იმერეთში მცირე მიწა-ადგილით და ერთ უღელ ბარითაც შეიძლება, ასე თუ ისე, ფონის გასვლა, ამერეთში კი ასე როდია: აქ მიწის დახვნის დროს სახნისს ხუთი და ექვსი ხარ-კამეჩი უნდა შეუბას, ხშირად რვა და ათიც. მარტო სახნისს ყოველი მოწყობილება. რიგიანი რომ იყოს, სამოც მანეთად მაინც დაჯდება. მაჩაბელი აღნიშნავს, რომ სახნისისათვის ხის მასალა, საკვეთი, თვით სახნისი, ღვედი, ჯამბარა, უღელი და აპეური ორმოცდა-ჩვიდმეტ მანეთად ჯდება, მაგრამ ასეთ გაწყობილი გუთანს ჩვენ იშვიათად ვხედავთ. ქუთაისს მაზრაში, ბ. მარკოვი ჩვეულებრივად გავრცელებულ და შემოღებულ საწარმოვო იარაღებში აღნუსხავს უბრალო სახნისს, ფარცხს, თოხს, ბარს, ცელს, ნამგალს და უბრალო ცულს, წალდსა თუ სხვა წვრილმანს. ტეხნიკურად გაუმჯობესებული იარაღი ამ ხანაში თითქმის სრულიად არ მოიპოვება საქართველოს მკვიდრთა შორის; ყოველ შემთხვევაში ასეთ იარაღს სრულიად არ იხსენიებს შესანიშნავი „მასალები“, თუ „მასალების კრებული“. მხოლოდ ბ. მარკოვი იხსენიებს მდიდარ ოჯახში რაღაც რკინის იარაღს, მაგრამ ეს რკინის იარაღი სადა და ფრიად ჩვეულებრივია, რომელიც არაფრით განსხვავდება ჩვენ მიერ უკვე ჩამოთვლილ საწარმოვო იარაღებში.

როგორცა ვთქვით, ქართველ ხალხში გაუმჯობესებული იარაღი არ არის განვითარებული, მაგრამ საქართველოში უმჯობეს იარაღებს მაშინაც ვხედავთ, მე-80-90 წ. წ. მკვლევარნი ასეთ გაუმჯობესებულ იარაღების შესახებაც გვაწვდიდნენ მასალას, მაგრამ ეს იარაღები სხვის ხელშია, სხვა ხალხის განკარგულებაშია.

ვინაა ეს ხალხი?

ი. ლდონტა.

მუზაკ

I

აჰკრიფე ჰანგი, ვარდზე ნამად გადაფრქვეული,
ოცნების გამმას ჩააქსოვე იდუმალობა;
აჰკრიფე ჰანგი... ჰანგზე დასწვი ბედის რვეული,—
მეც გამაგონე... გამაგონე ლოცვა, გალობა.

**

ფრთათა ბარტყუნით შავ ყორანმა დამჩხავლა თავზე,—
იმღერე... შენ ხმამ რომ დაჩრდილოს ყორნის ჩხავილი:
ფრთათა ბარტყუნით შავ-ყორანმა მგოსნის საფლავზე
ცეკვით დასჯიჯგნა ცრემლ-ნასხური სატრფოს ყვავილი.

**

მე არ ვიყავი, ძველ დროს მკვდრეთით ადვსდექი ზეზე,
ჯერ არ მენახე, მაგრამ მაინც შორით მიყვარდი?
მე არ ვიყავი, ჯოჯოხეთის უჩინარ ბეჭეზე
ვამყნე სიცოცხლის საუკუნო, წითელი ვარდი?

**

მაშ, ერთხელ კიდევ... ერთხელ კიდევ მოჰფინე ჩემს ყურს,
მოჰფინე ჩემს ყურს ცის ჰანგები, ჰანგები ტკბილი;
მაშ, ერთხელ კიდევ... ერთხელ კიდევ ჩამოჰკარ ჩანგურს,
კელაპტარივით ჩამოქნილი თითები ლბილი.

II

აჰკრიფე ჰანგი, ბრძენთა-ბრძენო! გიჟო, გიჟმაჟო!
ფიქრთა-მორევში მსუბუქ ნისლად მზემ შემაცურა;
აჰკრიფე ჰანგი, სთქვი სიმღერა საგარიჟრაჟო,
რომ თვით ოლიმპის მთებს მოვსტაცო ცრემლების სურა.

**

ვერ წარმოიდგენ, რა რიგ მიყვარს, როს მთვარის ღიმი
ღრუბელთ-ტალღებში სწნავს ჰანგებად ჩემს მიმქრალ ლექსებს;
ვერ წარმოიდგენ, რა რიგ მიყვარს, როს ჩანგის სიმი
ჩემს გამოძახილს, ჩემს სიმღერას ამოიკვნესებს!

**

ვაი მას, ვისაც სატრფოს ცრემლი ჯერ არ უნახავს,
ვაი მას, ვისაც ადარ ახსოვს დედა-მშობელი;
ვაი მას, ვისაც ჩანგზე სიმად არ დაუხლართავს
მადონას თმები, მგოსნის სულის საგალობელი.

**

მაშ, ერთხელ კიდევ... ერთხელ კიდევ მოჰფინე ჩემს ყურს,
მოჰფინე ჩემს ყურს ცის ჰანგები, ჰანგები ტკბილი;
მაშ, ერთხელ კიდევ... ერთხელ კიდევ ჩამოჰკარ ჩანგურს,
კელაპტარივით ჩამოქნილი თითები ლბილი.

ი. გრიშაშვილი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ამ შემთხვევისთვის აღსანიშნავია მემამულის სურენიანცის საქციელი. იგი (კაცი კეთილი და პატიოსანი) თითქო გრძნობსო ამას, ეს ერთი ხანია მხნედ სცდილობს შეასყიდვინოს ბერშუელებს თავისი მამული. პიროგები ყიდვისა ისეთი შეღავათიანია, რომ ბერშუელები რაც მალე შეუდგებიან მამულის ყიდვის საქმეს—მით უმჯობესია მათთვის, მით უმეტეს, რომ რასაც ბერშუელები ყოველ-წლივ იხდიან სურენიანცის სასარგებლოდ, ის გაცილებით აჭარბებს იმ ხარჯს, რომელიც მათ გადახდებათ წლიურად მამულის ყიდვის საქმეში ჩაბმის შემდეგ... **ბერშუელი.**

მოფიქრილი ამბავი

სოფ. საკირე. წდეგანდელისთანა მოსავალს აქური კაცი დიდი ხანია არ მოსწრებია. სუფხოდ მოსავალია, როგორც სიმინდისა, ისე ბურისა და ქერისა. მდებარეობით ჭკვრიოა და წყალით სოფ. საკირე ბეგრით მაღლა სდგას ბორჯომის ხეობის სხვა სოფლებზე. წყალს არ გვიგვრძვნია რა არის სიცხე. საკირე ბორჯომიდგან ოცი ვერსის მანძილზეა, დასავლეთის მხრით, აბასთუმნის გზატკეცილიდან შეხუთე ვერსზე. იგი კაკაბეულ თვალუწვდენელ ნაძვნარ-ფიჭვიან ტეის შუა მდებარეობს რომელსაც მშვენიერი, ანკარა, კალმახით სავსე ცივი მდინარე ჩამოუდის. საკირე სამი სოფლიდან შესდგება: საკირე, ტაძრისი და დგვარი. მოსახლეობა მეწის სიგიწროვის გამო, ხე-ტეის მუშაობას მისდევს, აქედან ტფილისში 700 ტიკი მაინც ჩადის: ამის გამო საქონელს აქ ძალიან ფასი აქვს, მუშა ხარს თორმეტ თუმან ნაკლებ ვერ იყიდით. **დუბაბოლი.**

უცხოეთი

ინგლისი.

პარლამენტის კრიზისი. ქვედა პალატას ხალხი აწუხებს, რადგანაც დღეს უნდა დამთავრდეს კამათი ახალ კანონ-პროექტზე. კრების დაწყებისთანავე ბალფური ეკითხება ასკვიტს: რადის ურჩია მთავრობამ მეფეს ახალი დორდები დანიშნა? ასკვიტმა უპასუხა: რადესაც დორდებმა კანონ-პროექტში შესწორება შეიტანოსო.“ ამ პასუხით კამათიდან ის ხმა, რომელიც კონსერვატორებმა გაავრცელეს, გითომც მეფის ნებართვა დიდი ხანია მიღებული იყო და მთავრობა მხოლოდ კომედიას თამაშობდა. ბალფურმა ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა და მთავრობას კონსტიტუციის დარღვევას აბრალებდა. ასკვიტმა კმაყოფილება გამოუცხადა, რომ შემთხვევას აძლევს მთავრობას ერთხელ კიდევ გამოარკვიოს საქმის ვითარება და მალლობას უცხადებს ოპოზიციას. ხმა დადის, დორდები ბიდს—კანონ-პროექტს, არ დამტკიცებენო.

გემთსაგებ ქარხნის მომუშავეთა და საქმის მწარმოებელთა შორის სტეხილ დავის გადასაწყვეტად მოწვეულმა სამედიატორო სასამართლომ მუშების მოთხოვნილება სამართლიანად იცნო, მაგრამ მუშები კაფიტანს ჯერ მაინც არ ხსნიან, სანამ სხვა მუშათა მოთხოვნილებათაც არ დაკმაყოფილებენ. თითქმის 60000 მუშა კაფიტანი. შესაძლებელია დონდონი უსურსათოდ დარჩეს. ტრანსპორტარის მოედანზე დიდი მტერობა კიეთარა.

მახლობელი აღმოსავლეთი.

ბოსნიის სეიმში მუსულმანთა ორი ჯგუფი შეერთებას აპირებს ერთ „მუსულმანთა ჯგუფად.“ სარაევოში მუსულმანთა ბანკის დაარსებას აპირებენ. მართლმადიდებელ სერბთა ერთი ჯგუფი კი ორად კიეფო. მწერალი კუზიზი თავისი თანამოაზრეებისად სერბიულ კლუბიდან გამოვიდა, რადგანაც მას უმრავლესობასა და უნერგიობასა სწამებს.

მაროკო.

სპერანგეთისა და გერმანიის მოლაპარაკებას მაროკოს შესახებ ბოლო არ უჩანს. ჯერ კიდევ არ გამოარკვეულა უმთავრესი საკითხი,—ხელს აიდებს თუ არა გერმანია თავის მოთხოვნაზე მაროკოს შესახებ. შეთანხმება კი მათ შორის, მხოლოდ მაშინ მოხდება, თუ გერმანია სრულიად გარკვევით და გულახდილად ხელს აიღებს მაროკოს შესახებ მოთხოვნილებაზე. ეს მოთხოვნილებანი კი ხუთჯერ მეტია, რასაც საფრანგეთი შეიძლებს ასრულდეს. დონდონში შეთანხმების იმედი აქვთ, თუმცა შეიძლება დაგვიანდეს.

მადრიდში დიდი მიტინგი მოხდა მოსალოდნელ ომის საწინააღმდეგოდ. მიტინგში მონაწილეობა მიიღო ბარიზელმა შრომის კონფედერაციამ. რესპუბლიკანები და სოციალისტები აცხადებენ, ომს წინააღმდეგობას გაუწევთ მონარქიულ რეჟიმის დამხობითო. ტუდელაშიაც მოხდა მიტინგი. ესპანიის სოციალისტთა დიდერმა ბებელ იგლეზიასმა კანატხადა, ესპანეთის ერი რეგოდიუციის დროშას აფრიალებს და ომს კი მხარს არ დაუჭერს, რომელსაც „ფინანსიური მეკობრენი“ ამზადებენ

რუსეთი

— ამ დროებით **ხამხატვრო აკადემიის აკადემიკოსად,** რომლებითაც თურმე გარსშემოვლებულია მთელი უზარმაზარი შენობა აკადემიისა, გამოაქვთ ძველესი ნივთები, რომელნიც ოდესღაც უადგილობის გამო ჩაუყრიათ. ხშირად ჰპოულობენ ფრიად საყურადღებო ნივთებს. სხვათა შორის უპოვნიათ რამდენიმე წლის წინად პირველი რუსული, ლომონოსოვის ხელით ნაკეთები მოზაიკა. იგი აღადგენინა თავისი ხარჯით ნეპაევმალცევმა, უპოვნიათ აგრედვე პეტერბურგის საუკეთესო შენობათა მოდელები.

სენატორ ნეიდგარტს ვარშავიდან წერილი მოუვიდა, მოწმეებს, რომელთაც პოლკ. კოვალევსკის წინააღმდეგ მისცეს ჩვენება, სდევნიანო. ორი მათგანი კიდეც დაუპატიმრებია ვარშავის პოლიციას. კოვალევსკის დაუბეზღებია რამოდენიმე პირი, მაგრამ გამოძიებას ისინი სრულიად უდანაშაულოდ უცვნია.

წლევანდელი მოხავალი პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოს ცნობებით მოსავალი რუსეთის ევროპულ ნაწილში საშუალოა. მცირე არ არის. ჭვავი ჩრდილოეთ კავკასიაში ადგილ-ადგილ კარგია. დასავლეთ ციმბირში მოსალოდნელია ნაკლები და თითქმის სრული მოუსავლობა.

გაფიცვა პეტერბურგის ნავთსადგურში. გაფიცვა იზრდება და მთელ დიდ რაიონს ედება. მოსულ გემებსა სცლიან, მაგრამ ჭლიერ ნელა, რადგანაც თვით გემის მოსამსახურენი მუშაობენ. გემების დატვირთვა კი, ხორბლეულობის ბირჟის გარდა, თითქმის არსად სწარმოებს. ახალ მუშების დაქირავება სცადეს, მაგრამ ამაოდ მუშებმა განაცხადეს, მხოლოდ ჩვენ მიერ განსაზღვრულ ხელფასად ვიმუშავებთო. ისიც იმ შემთხვევაში, თუ სამუდამოდ დაწესესო. კანტორაში მუშების შუამავალნი მავიდნენ და განაცხადეს, სანამ ჩვენს მოთხოვნილებას არ შეასრულებთ, მუშაობას არ შევუდგებითო. ბევრი მუშა სოფელში წავიდა. სადგურის უფროსმა საქმის ვითარება ვაპრობა მრეწველობის მინისტრს მოახსენა. ექსპორტიორებმაც, რა ნახეს გაფიცვა არ თავდებაო, ხაპიროდ სცნეს საქმის არსებითად გარჩევა.

დახავლეთ გუბერნიების ერობა. კიევის გუბერნიაში პროსკუროვის თავ. აზ. წინამძღოლმა წინადადება მისცა სამაზრო ერობის საგანგებო კრებას, სტოლიპინს სამადლობელი დეპეშა გაუგზავნეთო. სახელმწიფო საბჭოს წევრმა გრ. ორლოვსკიმ პოლონელ ხმოსანთა სახელით განაცხადა, რომ მადლობა ნაადრევია, რადგანაც ეს კანონი ჯერ კიდევ უნდა გაირჩეს საკანონმდებლო დაწესებულებებშიო. ამის გარდა ეს კანონი პოლონელთა უფლებას ჰხდუდავს და პოლონელნი მხარეს ვერ დაუბერენ. ეს მოსაზრება ოქმში შეიტანეს.

ილიოდორის მოგზაურობა. სამარაში ჩამოვიდა ილიოდორე თავისი თაყვანისმცემლებითურთ. ნავთსადგურზე ილიოდორი ყვიროდა: „ნუ იცინით, ნუ იღრიჯვებით, წმიდა რუსეთი მოდის. მოიხადეთ ქუდები რუსეთის წინაშე“. აქედან გაეგზავნა გუბერნატორის ბინისაკენ, მიართვა მას ხატი და სიტყვაც წარმოსთქვა. შემდეგ ტაძარში გაემგზავრა, მაგრამ დაკეტილი დახვდა და ბევრი ლანძღა იქაური სამღვდელოება: ისინი ფუფუნებაში ცხოვრობენ, როცა ჩვენ მოწამებრივ ღვაწლს ვეწევითო. ილიოდორე მუქარით იძახდა: მოიხადეთ ქუდი, უმსგავსნო, გაფრთხილდით, თორემ ძალით მოგხდიანო...

დეპეშები

(გეტვრ. დეპეშათა ა სააგენტოსაგან)

29 მკათათვე.

საზღვარ-გარეთ.

ახტრაბადი. 27 ივლისს რეშიდ-ეს-სალტანეს, მოჭამედ-ალის მომხრეს რაზმის ნაწილი თეირანიდან ასიოდე ვერსის მანძილზე დაბანაკდა.

შახმუდი. მოვიდნენ კოკანელნი, რომელნიც დაბკანს მიდიან სარდარაზმადის მისაშველებლად.

პრაგა. ბოგემიის მთავრობის კანკრეტულებით 133 სოც.-დ.-ი სამეფო ნეო დაწესებულებანი გაუქმეს.

ლონდონი. მთავრობამ ეპისკოპოსთა და რამოდენიმე უნიონისტთა წარადგინა. კენჭის ყრის შემდეგ დიბერილი დორდები დიდ ტაშის ცემით შეხვდნენ. ვეტოს უფლება გაუიდა 131 ხმის უმეტ. 114 წინააღმდეგ. ქვედა პალატამ 256 ხმით 158 წინააღმდეგ, ბალატის თითოეულ წევრს 400 კირგანქა სტერლინგი დანიშნა.

გაფიცულ გემსაგებ ქარხნის მუშათა რიცხვი 80000-დეა. გემებზე მუშაობა შეწყდა.

სტამბ-ლი. ბრიშტინის ახლოს ადბანელები თავს დასხმენ ადგილობრივ მთავრობას, მაშველმა ჯარმა მთავრობა გადაარჩინა, კარგუშ საქმეთა მინისტრობას სოფლის ელნი ანიბეი კი-სრულდობს.

რ უ ს ე თ ი.

პეტერბურგი. ნავთსადგურის მუშებმა განაცხადეს, მუშაობას განგაძლებთო, რადგანაც დღიური ხელფასი კვირეულ ჯამაგირად შეგვიცვალესო.

მოსკოვი. ქალაქმა ხელსაყრელ პირობებით ელექტრონის წარმოება ბელგიელ საზოგადოებას მიანდო.

პეტერბურგში. მზის დაკვრით რთიე დელ-კტი გადაიცვალა.

ნიკოლაევი. იტალიიდან მოსულ გემზე 3 მეზღვაური გახდა ხოლერით აყად. გემი კარანტინშია.

პეტერბურგი. კავკასიის საპიოროთა ბატალიონის „პოტეშნებმა“ (120 კაცმა), პანაშვიდი გადასხდეგინა პეტრეპავლეს ეკლესიაში კავკასიის ნამსტნიგად ნამუოფ დიდ მთავარ მიხეილ ნიკოლოზიძის სულის და შეფად ნამუოფის დიდი მთავრის ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძის სულის მოსახსენებლად.

მინსკი. ბორისოვი იწვის. ორი ქვნა ტეტლდშია გახეფეული.

ფ რ ე ნ ა,

კოპენჰაგენი. მეფრინავე ბუდენი ალბორგში 70 ადამის სიმაღლიდან ჩამოვარდა. მანქანა დაგმსხვრა თვითონ მძიმედ დაშავდა.

სევასტოპოლი. ბორუჩიკი ანდრეადი ძალიან ძალიერი ქარის დროს ავფრინდა სუბსტიტუციაში, გადაფრინდა ეგეტატორიაში და სიმეფერეტიდან 25 ვერსის მანძილზე დაეშვა. ფრენის დროს 1250 ადამის სიმაღლეზე ავიდა.

ოესი. (გერმანია). დირიჟაბლი „ზეპელინი ზე-9“ ათის მგზავრით, დიდის 6½ ავფრინდა 10½ ზე ფრანკფერტში დაეშვა, სიიდანაც ორი საათის შემდეგ ფოსბალენში გაფრინდა და 1½ შემდეგ ისევ ოთხს დაბრუნდა.

თეატრი და ხელოვნება

სოფელ კავოისხევში, დღეს, 31 ივლისს, ქართულ თეატრის მსახიობთ ვ. აბაშიძისა დ ვ. გუნიას მონაწილეობით წარმოდგენილ იქმნება „სიძე სიმამრი“, მხიარული ვოდევილი ვ. გუნიასი.

წერილი რედ. მიმართ

ბ-ნო რედაქტორო!

თქვენი გაზეთის მე-363 ნომერში ბ-ნნი აკაკი პაპა და გაიოზ ჯვარიშვილიშვილი მეც მისაყვედურებენ, როგორც ბ. კიკაჩეიშვილის ერთ-ერთ მედიატორეს. საჭიროდ ვრაცხ განვუმარტო ზემოხსენებულ პირებს, რომ ჩემი მედიატორედ დასახელება ჩემდა დაუკითხავად მოხდა; როგორც კი წავიკითხე ჩემი გვარი გაზეთში, იმწამსვე მივმართე ბ. კიკაჩეიშვილს კერძო წერილით და გადაბრით უარი განვუცხადე მედიატორობისა და წინადადებაც მივეცი, სხვა ვინმე დაესახელებინა ჩემს მაგივრად. ამის შემდეგ არც ბ. კიკაჩეიშვილთან და არც ვინმე სხვასთან, ამ საქმის თაობაზე არავითარი მოლაპარაკება მქონია და დარწმუნებული ვიყავი, რომ საქმე, რომლის შინაარსი მე დღევანდლამდე არ ვიცი, უკვე გაირჩა. **ალ. გ—ძე კანდელაკი.**

გამოსადეგი ცნობა

პეტერბურგის ბირჟა

29 ივლისი.

(ნაჩვენებია განადგებიბ ფასები).

სარგებლიან ქაღალდების ფასები:

4% ბაზ. რენტა	93¾
5% გირ. ფ. ზ.-აზ. ბაზ. ზ.-მამ. ბან.	96
4% „ „ „ „ „	91
3½% „ „ „ „ „	85¼
5% გირ. ფეურ. ტფ. სათ.-აზ. ბანკ.	—
4½% „ „ „ „ „	—
5% „ „ ქუთ. მიწ. თ.-აზ. ბანკ.	83½
5% ოპლიგაც. ტფ. ქალაქ. საკ. ბაზ.	—
4½% „ „ „ „ „	—
5% I მოკმეგბ. ბილეთ.	474
5% II „ „ „	366
5% III „ „ „	324½

ტფილისის ბირჟა

ხანოვაგისა და ჭირნახულის მაზანდა:

მატყლი თუშური	7 მ. 80 კ.	8 მ.
ბამბა ქუთაისური		—
აბრეშ. ბარკი ქუთაის. და ადგილ.		15-16 „
ჭიათ. შავი-ქვა (რგვეულებრივი		—
ჭიათ. შავი-ქვა (გარეგნილი		—
ყველი ქართული	7 მ. 40 კ.	8 მ.
თბილი ზაქათალისა		—
ღვინო კაბური	3 მ. 50 კ.	
მაქარი (თავისა	5 მ. 25 კ.	5 მ. 30 კ.
მაქარი (ფხვიერი	4 მ. 60 კ.	
ორბალი		—
ქერი თეთრი		—
ხიმინდი		—

განცხადებანი

დოქტ. ნავასარდიანისა

ყოველ დღე, კვირეულს გარდა

დაარსებულია 1880 წელს.

(ეოროონცოვის ძველის პირდაპირ)

დ ი ლ ი თ:

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ე. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებისა. ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა ცხვირისა და ყელისა.

ბ. ბ. ავეტისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.

ა. მ. პეტინოვი. 12—1 ს. შინაგანი, ბავშვებისადა ყვავილის აცრა.

ა. ბ. კარაბეტიანცი: 1—1½ ს. შინაგან. და საბავშვო.

ბ. ბ. ბაბასოვი: 1½—2 ს. შინაგანი ბავშვთა ავად.

ს ა ლ ა მ ო თ ი:

ქალ. ექ. ბ. ს. ზილბერშაცი: 6—8 ს. საბებ., ქალ. და ბავშ. ავად.

ო. ვ. ვეევსკაია-ენგელი: 6—6½ საბებისა, ქალებისა და ბავშვებისა.

ი. ფ. ვარცაშევსკი: 6—7 ს. შინაგანი, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

11—12 ს. **606** ფასლოგა,

კონსულტაციურად.

რჩევა 50 კ. ღარიბებს უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები შეთანხმებით

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის დოქტორი ბ. ა. ნავასარდიანი.

(წ. (1168—97)

ექიმი შ. ა. მიქელაძე იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებებიანი ავადმყოფთ ყოველ დღე ხალამოს 5 ნახ.—6 ნახ. საათამდი.

შ ე ე მ ო ხ ვ ე ვ ი თ

ი ს ყ ი დ ე ბ ა მ ი წ ა

საბურთალოზე 170₈ ოთხკ. საე.,

ეკლესიის მახლობლად, ბაღის წინ, მაკაროვის ყოფილ ადგილში, სადაც უკვე სახლდება ხალხი. მსურველმა მიმართოს „სოლაპნის“ სტამბაში, მადათოვის კუნძულზე, დილის 8 საათიდან საღამოს. 6 საათამდე

ნიკო ქოზაშვილს. (0—1405—17)

სუსუნატის წინაალმდეგ

ახალი წამალი

„SALO-პიჩილინი“

სწრაფად და საფუძვლიანად მოქმედებს და ექიმთა აზრით გეონიერულ საშუალებად ითვლება. დარიგება კოლოფში ძვეს. ნამდვილი მხოლოდ ლითოგრაფიის კოლოფითაა, 1 მან. და 80 კ.

აგრედვე კარგად მოქმედებს ამ სენის გამწვავებისა და ქრონიკულად გამოჩენის დროს და სულ მოკლე ხანში შეუფასებელ ადგილ-ნარეობასაც აჩერებს.

დეპო: Петербургъ. Разъѣзжая N 7, Аптека В. Конгейма.

ფას-დადგენილ იგზავნება. გასაგზავნი ფოსტის ტარიფის მიხედვით. გაგვასის საადგილოდ საქონლით ეოფაჭრე საზოგადოებაში იშოვება. Метцль. 12429. (45—1014—25)

ძ. თ ე ლ ა ვ ი

ისყიდება პირველი — ბეჭდილი ქართულ ენაზე

ქრა-კერვის

ყ ი ბ ვ ნ ი

თვით-მასწავლებელი, 128 ნახატით. ახალი შეთხდი.

ექვს ნაწილად; ქართული, იმერული, ევროპიული ტანისამოსი და თეთრეული მანდილოსანთათვის და ბავშვთათვის; აგრეთვე ჟურნალების მოხმარება. შედგენილი და გამოცემული

სოფილ ი. ხიმონოვის მიერ.

ფასი ყდით 3 მ., გაგზავნით 3 მ. 50 ვინც ათ ცალს ანუ მეტს ერთად დაიბარებს, ფოსტით გაგზავნის ფული არ გადახდება. გამოწერა შეიძლება ფასდადებითაც. ადერესი: Въ г. Тифлисъ, „Школа кройки и шитья Софіи Іосифовны Симоновой. Бульв. пер. 2. собс. домъ.

(100—1140—57)

ყ ი ნ უ ლ ი

სასტუმროებსა, რესტორანებსა და ბუფეტების პატრონთა და ავრედვე ყველა მსურველს შეუძლიან ყიდოს

ყ ი ნ უ ლ ი ჩემთან

გასაოცარ იაფ ფასად

ბაზრის ქუჩა, N 2.

ი. ბარხუდარიანი. (3.1421 2)

ე. ა. ცაცუროვის დეპოლი

მიღებულია დიდ-ძალი

ახალ-სახიანი

ოპალიერი

მცირე ფასებიდან მოკიდებული.

ბითუმად მსურველთ საქარხნო პირობებით

ეთ მ ა ს ა ბ ა თ.

ტფილისი, სასახლის ქუჩა.

(10—1401—3)

ალექსანდრე

თ ა ბ ა ბ ა ბ ა ი ა ნ ი

ქ ა ლ ა ქ ი ა ნ ი

საკერავი და საქსოვი

მაშინები,

ქუთაისი ალექსანდროვის ქ.

გრამოფონები და **ველოსიპედები**

და მათი მოწყობილება დამზადებულია სახლგარ-გარეთის საუკეთესო ქარხნებმი, რის ხიგარგამიც ვიძლევი გარანტიას. ფასები საქარხნოა (ზომიერია), როგორც ნაღდზედ, აგრეთვე ნისიათ. (თვიურად შემოტანით). ჩვენს საკერავ მაშინებს აქვს წარწერა. „ПО ОСОБОМУ ЗАКАЗУ—А. Р. ТАБАГАРИ КУТАИСЪ“, რომელიც ეტყუარია და მყიდველებიდგანაც მაქვს მადლობის წერილები. მყავს გამოცდილი მექანიკი, შეკეთება ყველაფ რის კარგად და ზომერ ფასებში. გრამოფონის ბლასტინკები ახალ-ახალი მოგვდის ყოველ კვირა.

ფოსტის ადრესი: Кутаисъ, А. Р. Табагари.

(50—1072—34)

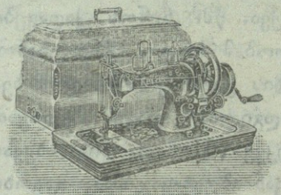

სალიანის თევზთ მრეწველ და მოვაჭრეთ

ძმ. ძეგველოვების

მ ა ღ ა ზ ი ა ს

პუშკინის ქ., საკუთარი სახლი № 9, ტელეფონი № 712,

ყოველ დღე განუწყვეტლივ მოდის

ახალ-ახალი

ოსეტრინა (ზუთი) **და სევრიუგა** (ტარადანა).

ზიზილალა

ახალი (Зернистая).

პარკისა და კოლოფებით

საუკეთესო დოშები და ზურგიელები

მიღებულია დვინის ორაგული (ხიოგზა)

მივიღეთ საუკეთესო პაიხუნი ხიზილალა

გირვანქა 1 მ. 60 კ. 2 მ.-დან 2 მან. 40 კ.-დე.

ოითელი ხიზილალა (Кетовая). 60 კ. **ბირ.**

და ბელა-რებეც 50 კ.

აგრე [illegible] ივიდეთ დიდი პარტია ყოველნაირი კონსერვები.

(წ—1052—)

სტამბა „სორაპანი“ მიდათოვის კუნძული.

რედაქტორ-გამომცემელი ნ. კუბლელაშვილი.